

Digitale medier, læring og læsning

Praksisundersøgelse blandt danske bibliotekschefer

Præsentation på workshop i Randers, den 13. maj 2014

Disposition

1. Praksisundersøgelsens metode
2. Digitale medier, teknologi og læring
3. Fremme af læsning
4. Kendskab til andre bibliotekers tilbud
5. Chefvurdering af digitale tilbuds indflydelse på læsning
6. Fremtidige tilbud
7. Overvejelser om best practice
8. Opsamling og the way forward

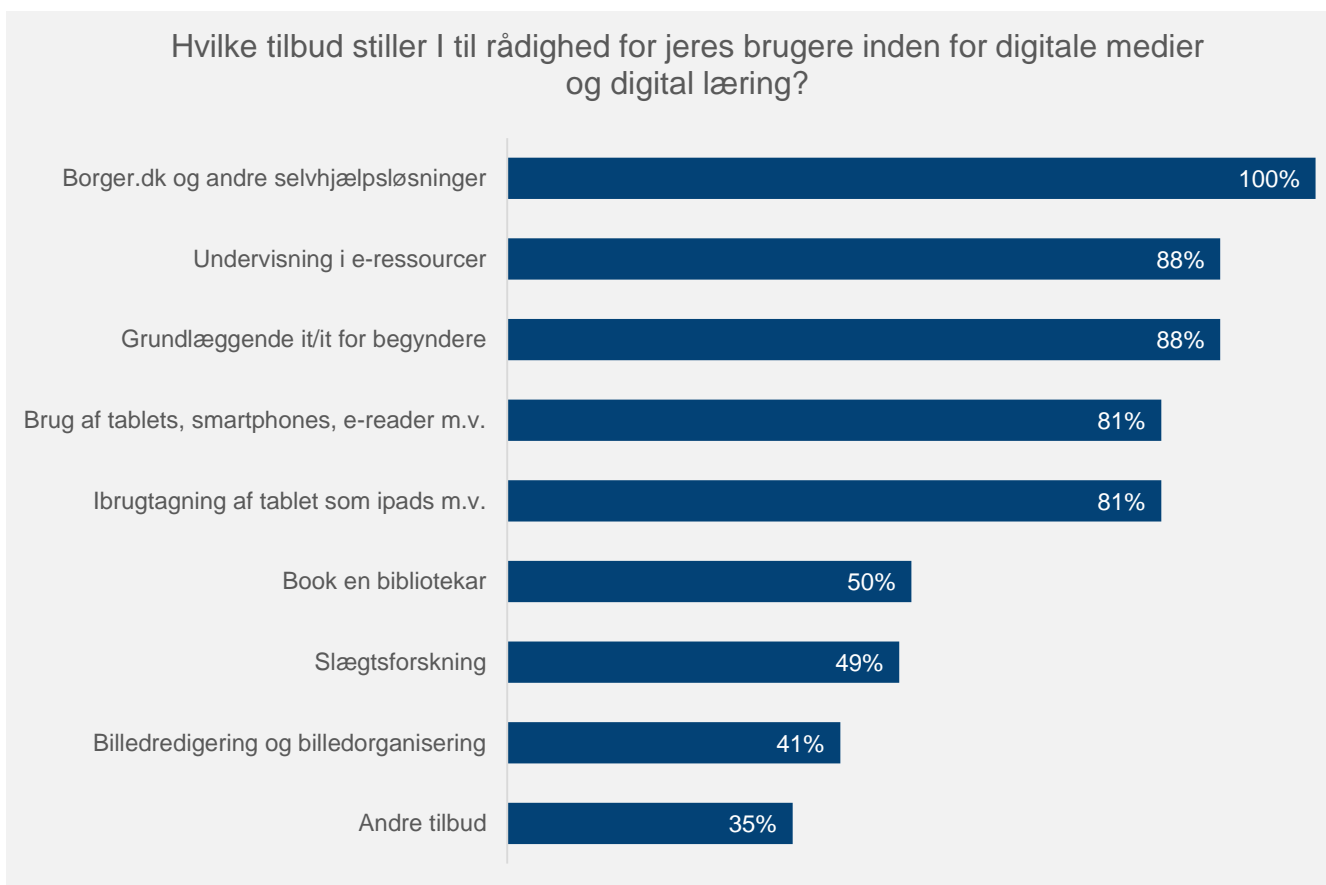
1. Praksisundersøgelsens metode

1. Undersøgelsens kilder og metode

1. Samtaler med projektbibliotekerne (Odense, Randers og Thisted)
2. Kvantitativ afdækning gennem spørgeskemaundersøgelse blandt landets bibliotekschefer
 - E-mail indsamling med unikt link til online skema
 - Stor svarvillighed hos bibliotekschefer (trods kort frist)
 - Godt og dækkende billede:
 - 68 Bibliotekschefer deltog -> 71%
 - Bredt dækkende størrelsesmæssigt og geografisk

2. Digitale medier og læring

Tilbud om digitale medier og digital læring

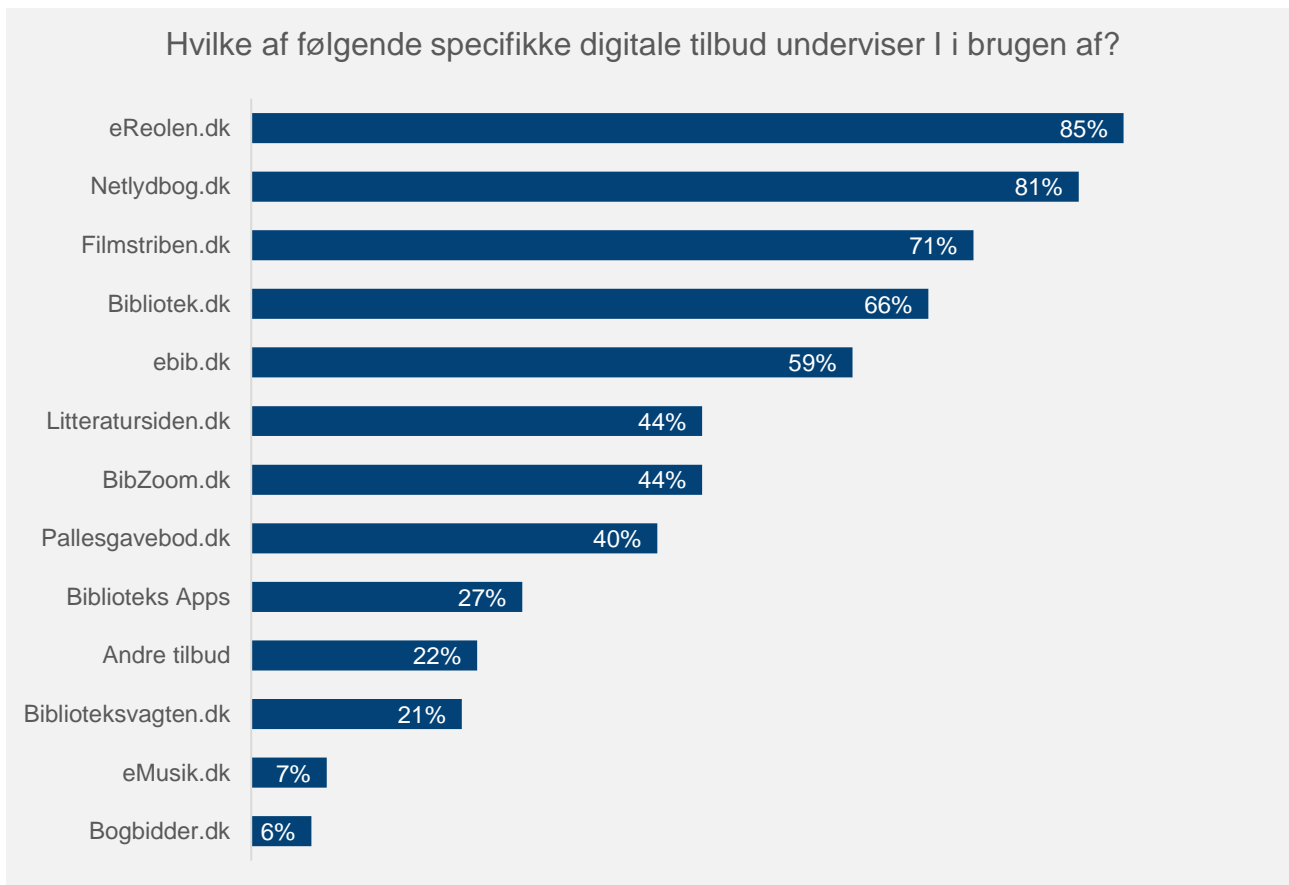
Andre tilbud (frie kommentarer)

- Klubber og Net-cafeer drevet af frivillige
- IT-vejledning mindre virksomheder, sikkerhed på nettet, IT-vejledning
- Kurser på opfordring. Digitaliseringskampagne for unge. Biblioteket rykker ud (ekstern undervisning).
- Samarbejde med Borgerservice i forskellig form, samarbejde med frivillige
- Gode links: f.eks. Sundhed.dk, Rejseplanen, billetnet, Krak, DR, AOK, DMI, Opskrifter m.fl.
- It-hjælp til virksomheder
- Bus hvor der gives it-undervisning og it hjælp
- Netbank
- SOS - it hjælp - book en it-medarbejder en halv time til personlig hjælp med it-udfordringer - pc, tablets osv.
- Vi har en større autocamper som vi bruger til forskellige mobile digitale kampagne borger.dk, bibzoom o.a.

Andre tilbud (frie kommentarer)

- Spørgetime
- lokalhistorie, facebook/ sociale medier, nethandel mv.
- Rejseinformation på nettet' - 'Lav din egen fotobog på nettet'
- Vi huser en ugentlig it cafe, drevet af frivillige, hvor der både er hjælp til ibrugtagning af pc og tablets samt diverse brugerprogrammer
- Facebook-kurser,
- Vi har mere end 65 årlige introduktioner med en bred indholdspalette
- Sikker handel på nettet, SKAT
- Vi bruger ikke holdundervisning, men instruerer brugere ud fra individuelle behov. Åben IT-cafe
- Mange forskellige ting - eks. undervisning i selvbetjeningsløsninger og introduktion til apps for småbørn (til forældre)
- Ugentlige IT-C@feer med hjælp og vejledning til udfordringer med hardware, brug af software m.m.

Undervisning i bibliotekernes netjenester

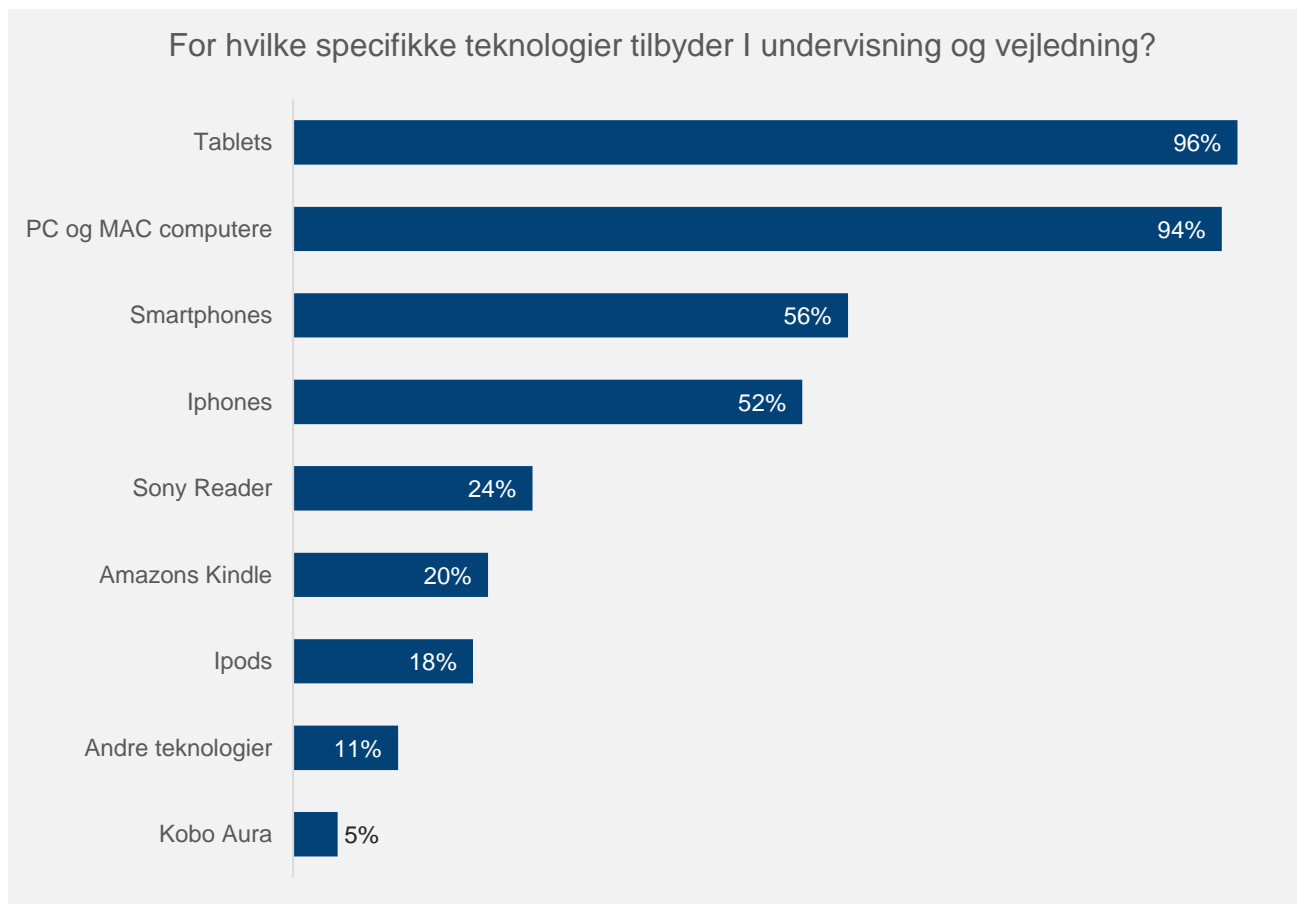
Andre tilbud (frie kommentarer)

1. Generel undervisning, ikke bare en enkelt tjeneste.
2. Nogle tilbud er mere formaliserede end andre. En del tilbydes borgerne ad-hoc
3. En række andre gadgets (Det rullende multimedielab)
4. Hjælp til oprettelse af digital postkasse til mindre virksomheder
5. Resterende tilbud efter behov
6. duka-pc, tilbud til ordblinde i samarbejde med LOF, Min Rude (for RudersdalBorgere), Skat, Windows stifinder - få styr på dine filer, Udbetaling Danmark og Pensionsguiden

Andre tilbud (frie kommentarer)

- Som det forekommer naturligt og når det falder for - ikke særskilte kurser
- Bibliotekets hjemmeside
- borger.dk,picasa,library display, wordfeud har været på programmet samt deltagelse i div. kampagner a la læringslørdag og Seniorsurfdag
- Vi underviser ikke systematisk, da vi ikke har et lokale til dette.
- Vi underviser individuelt på forespørgsel
- Vi bruger ikke holdundervisning, men instruerer brugere ud fra individuelle behov. Både via åben adgang og i den almindelige vejledning af brugerne
- Vejledning til diverse digitale tilbud, men ikke decideret undervisning
- Underviser ikke struktureret men på efterspørgsel

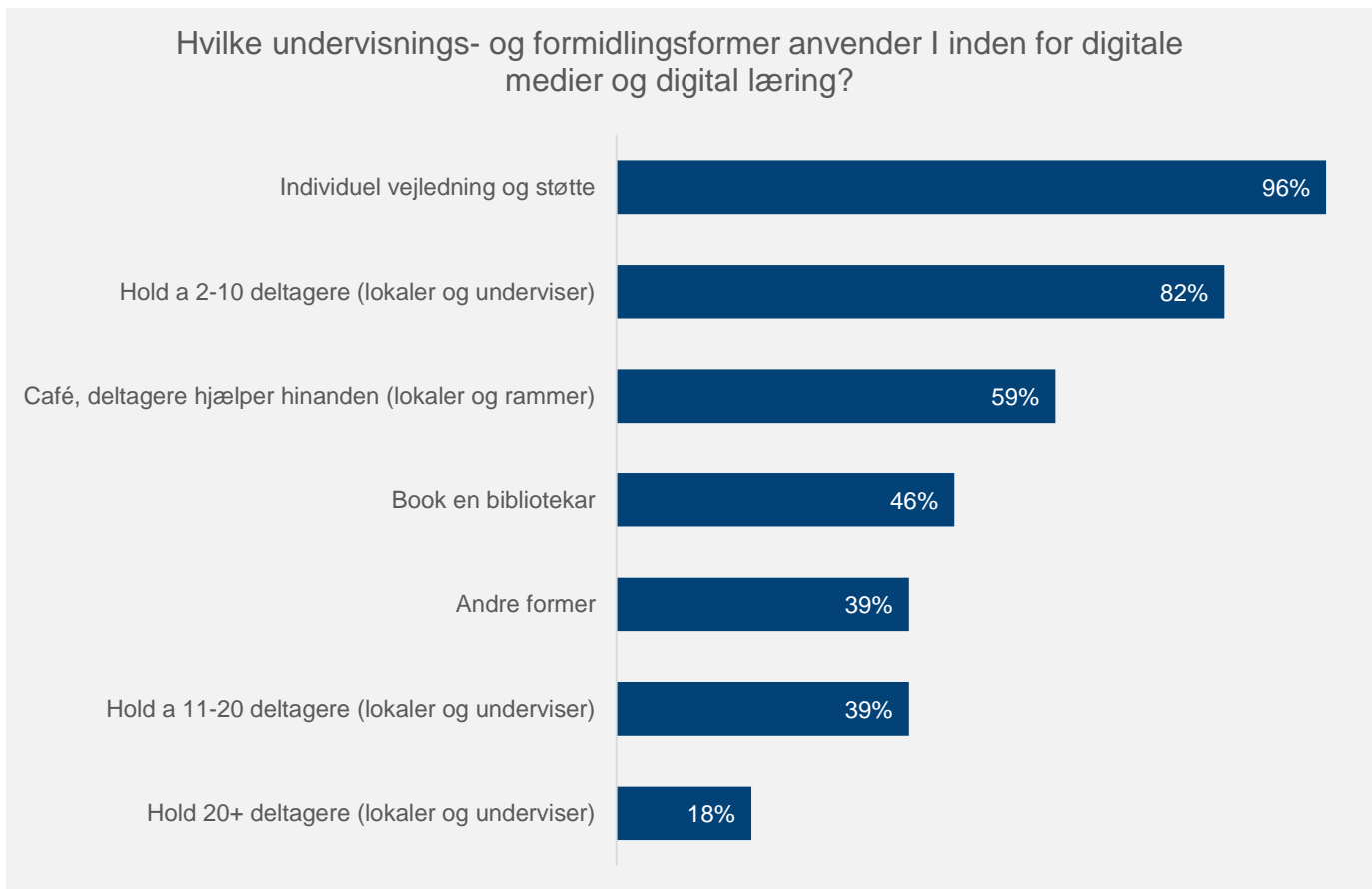
Undervisning i digitale teknologier

Andre tilbud (frie kommentarer)

- Vedr. vejledning - alle kender ikke alt
- Cloudcomputing i næste sæson
- Meget bredt inden for gadgets
- Har ikke decideret undervisning, men vi vejleder gerne, når folk f.eks. har fået en iPad i julegave
- e-bogslæsere - vi forsøger at hjælpe med, hvad der kommer ind ad døren
- Vi underviser i det, folk kommer med
- Vores netværkssteder hjælper indenfor alle områder i det omfang, det efterspørges

Undervisningsform inden for digitale medier m.m.

Andre undervisningsformer (frie kommentarer)

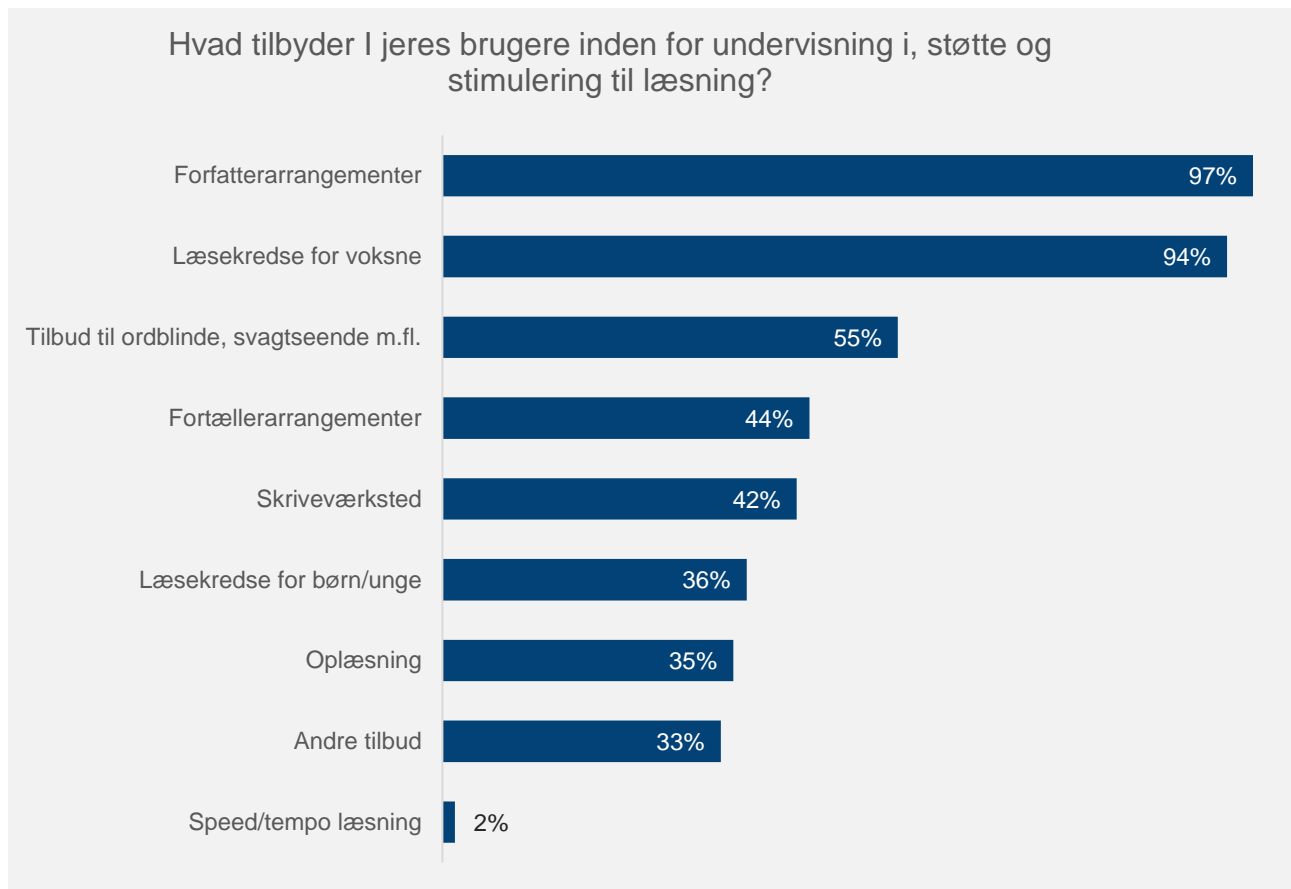
- IT cafe hvor medarbejdere og frivillige vejleder borgerne
- ÆLD-IT
- Holdundervisning for gymnasieklasser / IT - cafeer med frivillige hjælpere
- Netcafé, hvor borgerne 1-2 gange ugtl. kan få hjælp til stort set alt vedr. it
- Holdundervisning med samarbejdspartner, borgerservice eller andre, underviser, og vi leverer lokaler. Også ud af huset undervisning
- e-kurser
- Undervisning i samarbejde med og er til rådighed for: oplysningsforbund, ældresagen og frivillige
- Samarbejder med andre, i holdform
- Åben IT-cafe- rådgivning 2 timer om ugen, nogle med temaer IT-cafe, hvor frivillige hjælper
- Workshop med undervisere men fokus på videndeling mellem deltagerne
- SOS - it hjælp book en it-medarbejder

Andre undervisningsformer (frie kommentarer)

- Spørgetime
- Book en bibliotekar: indsats over for mindre it-parate virksomheder
- Åben it-café med frivillige hjælpere
- Undervisning på ungdomsuddannelser - store hold, undervisere. Nethood
- Netcafeer drevet af frivillige borgere
- Cafemøder uden tilmelding, hvor bibliotekarer laver oplæg og vejleder
- Selvkørende netværk faciliteres
- Åbent it-værksted én gang om ugen
- Åben IT-cafe
- IT cafe alene eller med Borgerservice, hvor borgerne kan spørge om "alt".
- Ugentlig IT-workshop for PC og tablets
- Undervisning til grupper i eget miljø: foreninger, boligselskaber m.v.
- Ugentlig IT-Café på alle biblioteker
- IT værksted

3. Fremme af læsning

Tilbud om støtte til læsning

Andre tilbud (frie kommentarer)

- Opsøgende sprogstimulerende arbejde på dagsinstitutioner
- Læselystprojekt, projekt med dialogisk læsning, SMART PARAT SVAR
- Dialogisk læsning / bogstart
- Historiefortælling for børn, lær dansk forløb med nytilflyttere, læser avis sammen (mosekonerne i Vollsmose), emnebaserede litteraturcaféer om et land med mad og personaleoplæg
- Samarbejde med skoler og daginstitutioner: booktalk, inspiration til fag- og skønlitteratur, kurser for og undervisning af lærere og pædagoger
- Børnehavebiblioteker alle steder, i fremtiden også dagplejebiblioteker, producerer lydavis og har bogenkommer-ordning
- Biblioteksorientering, Samarbejde med PPR, læsekompetencecenter og børnehaver
- Forældrecaféer, hvor forældre får støtte i deres barns læring/læsning
- Booktalks for børn og voksne
- Litteraturcaféer

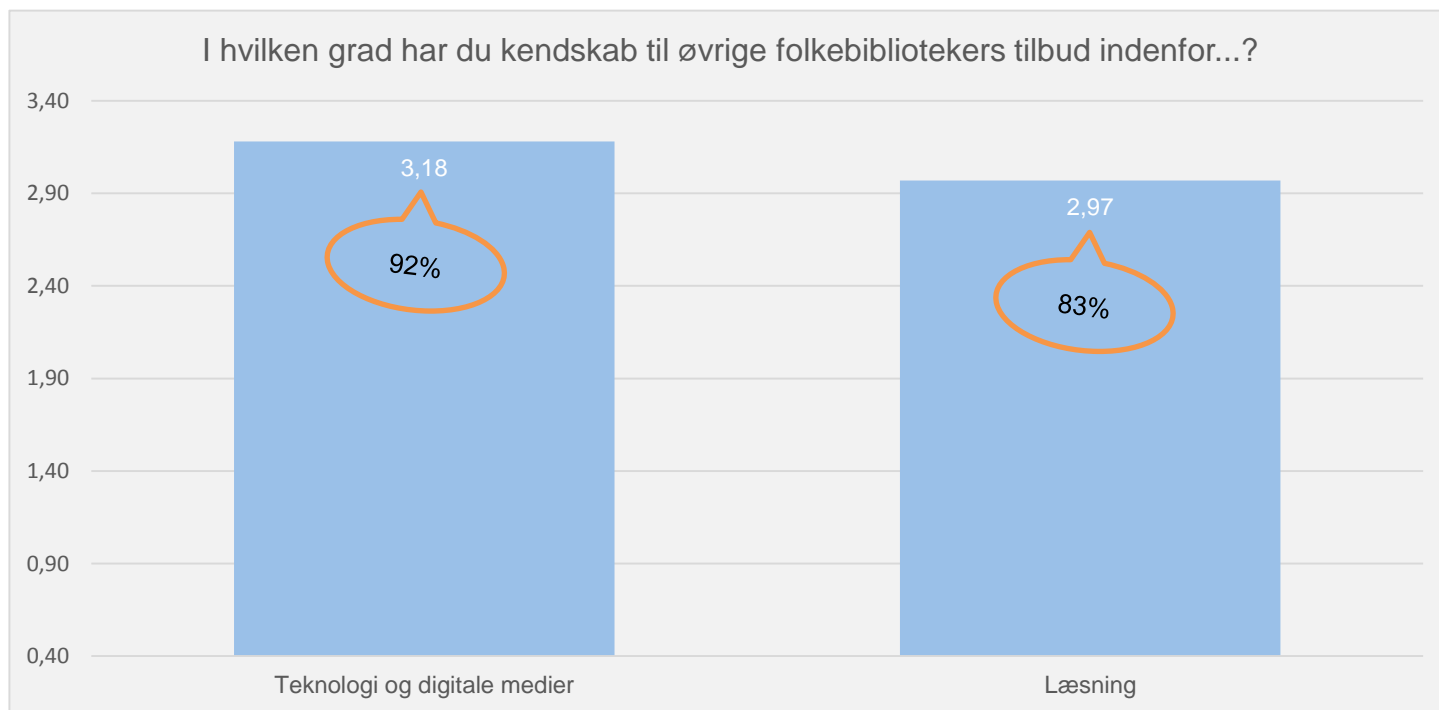
Andre tilbud (frie kommentarer)

- Skriveværksteder: oftest i forbindelse med kulturel sommercamp
- Bogcafeer
- Bogcaféer, inspirationspjecer, udstillinger
- Letlæsningsbøger
- Vi udgiver lydavis i samarbejde med Nota
- Randersmesterskab i oplæsning, 5. 6. kl, anmelderklub, 5. kl. og 6. kl
- Litteraturcafe for voksne' - et samarbejde mellem borgere og biblioteksmedarbejdere
- Bogcafeer hvor personalet fortæller om bøger.
- "Bog + film" for læsekredse (voksne)
- Forfattereskole for børn
- Materialer til selvdrevne læsekredse, 'MIX din læsning' til børn - formidlingstilbud til beslægtet læsning, film m.v.
- 3 årig Forfatterlinje under Dansk Talentakademi. Projekt "Læsefirmaet", hvor vi samarbejder med lokal virksomhed om at styrke medarbejdernes læselyst og -evne

4. Kendskab til andre bibliotekers tilbud

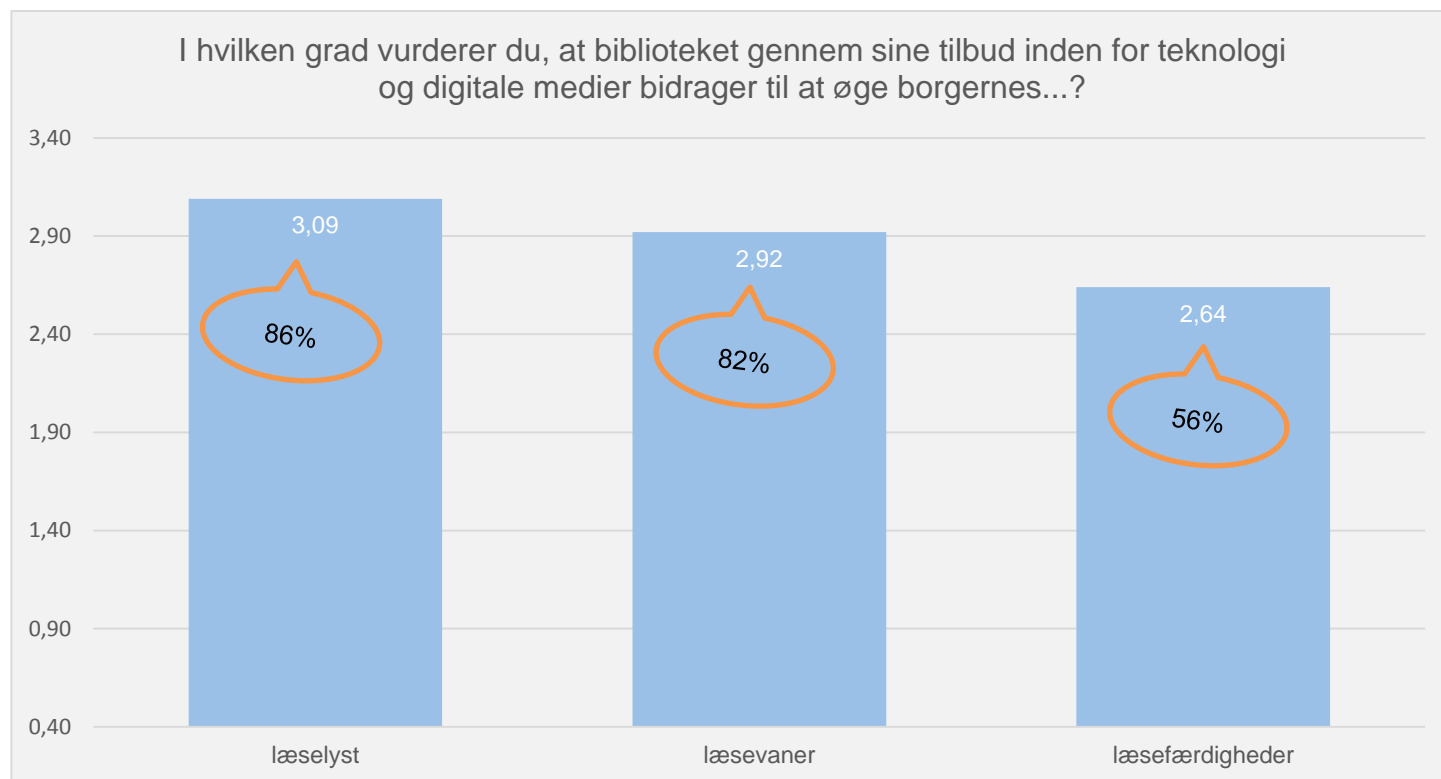
Kendskab til andre bibliotekers tilbud

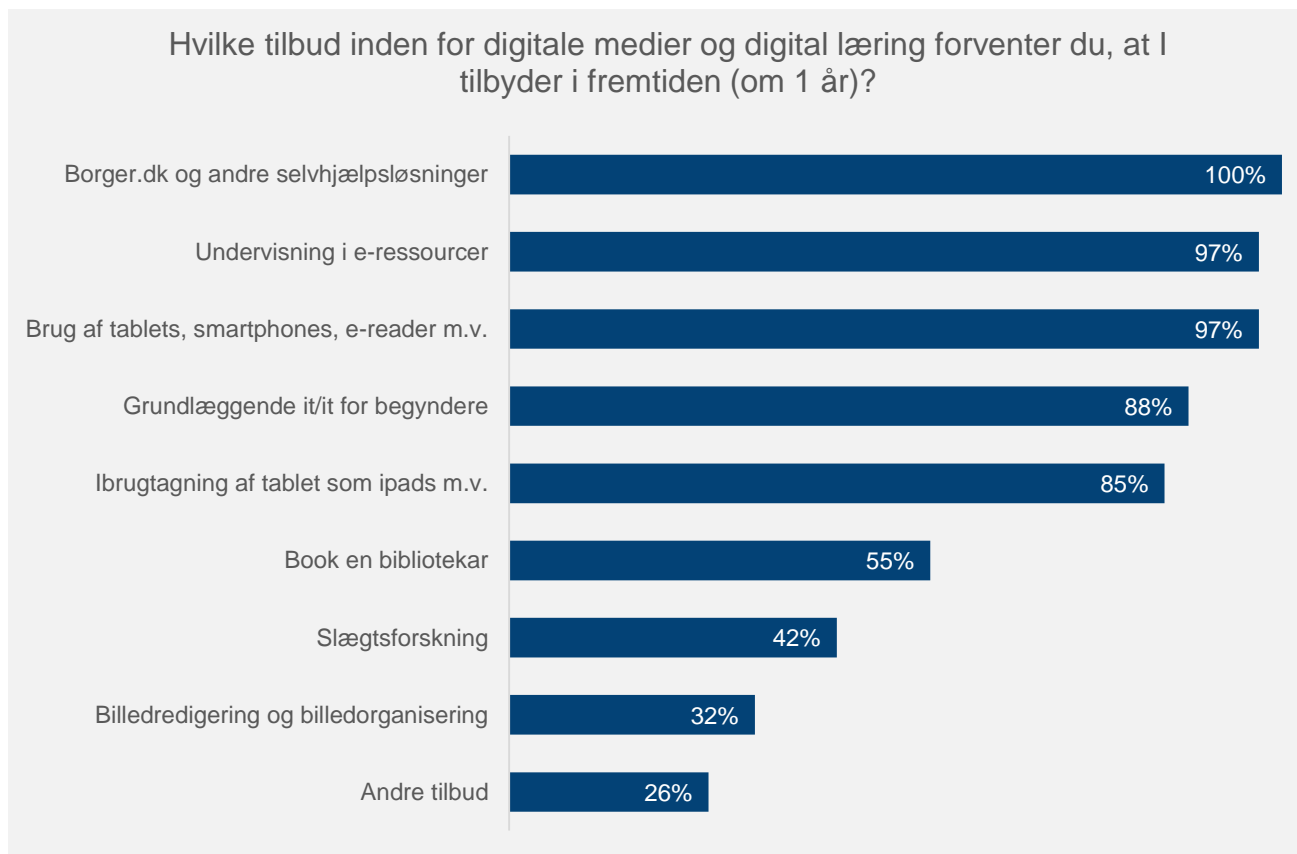
5. Chefvurdering af digitale tilbuds indflydelse på læsning

Vurdering af digitale tilbuds effekt på læsning

6. Fremtidige tilbud

Fremtidige tilbud om digitale medier og læring

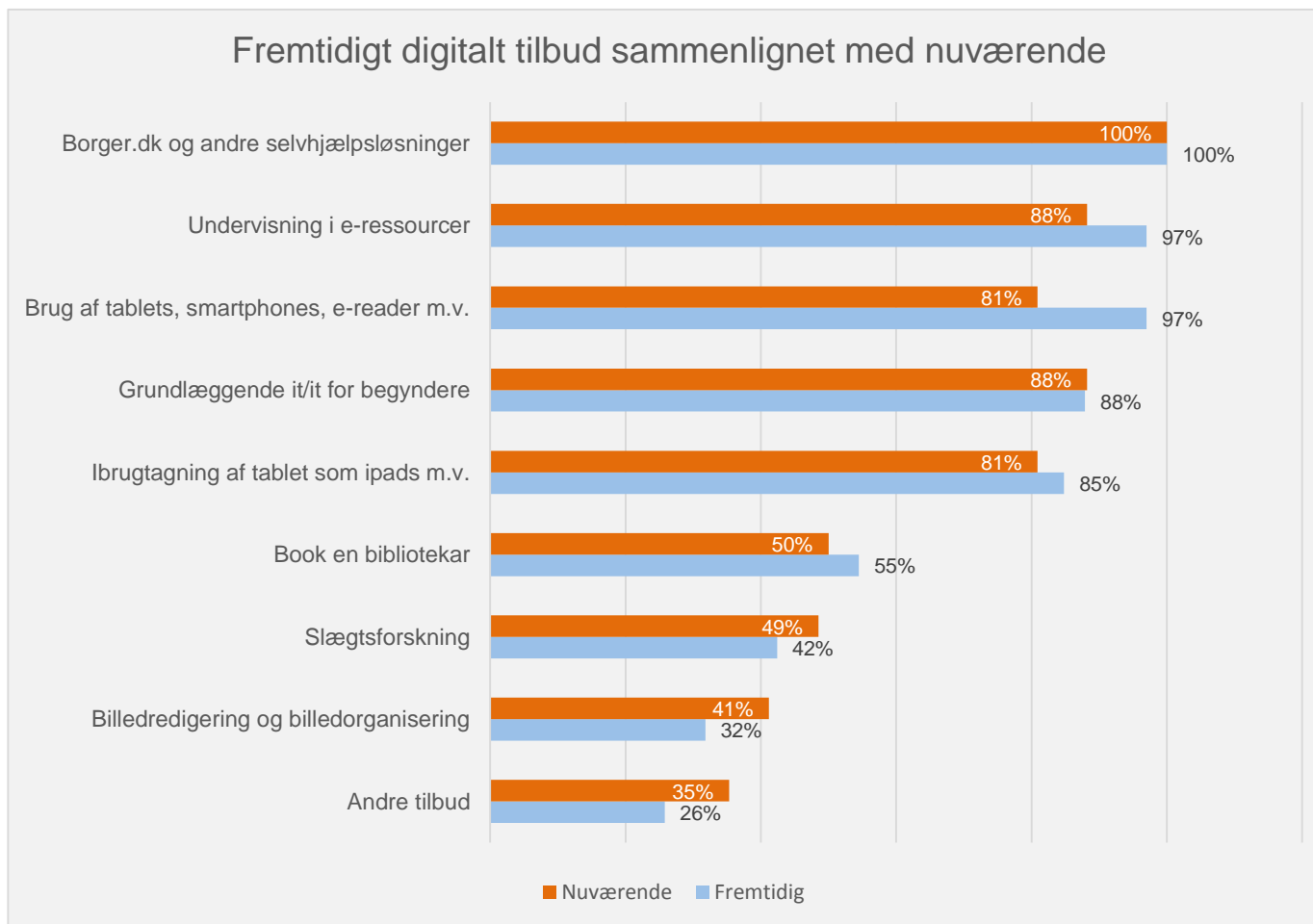
Andre tilbud i fremtiden (frie kommentarer)

- Kurser i IT-sikkerhed, cloud computing, kurser på engelsk i NemID og Skat
- Vi tilbyder efter efterspørgsel hos borger og udstukket kommunalt og nationalt mht it strategier.
- Andre gadgets
- Det en digital borger har behov for, digital dannelse m.m.
- Gode links
- Kom til borgeren tilbud
- Forældrecafeer, hvor forældre får støtte i deres barns læring/læsning
- Workshops med videndeling mellem deltagerne
- Spørgetime

Andre tilbud i fremtiden (frie kommentarer)

- Nettet som inspiration ift læsning, film, kultur mv.
- IT-værksted
- Cd-ord
- Åben IT-cafe
- Undervisning af kommunalt ansatte til digitale ambassadører, undervisning af borgergrupper vedr. digital offentlig selvbetjening
- Ugentlig IT-Café
- Opretholdelse af IT-C@féen, som drives af frivillige
- Afhænger af, hvad der efterspørges

Fremtidige tilbud sammenlignet med udgangspunkt

Fremtidige tilbud om støtte til læsning

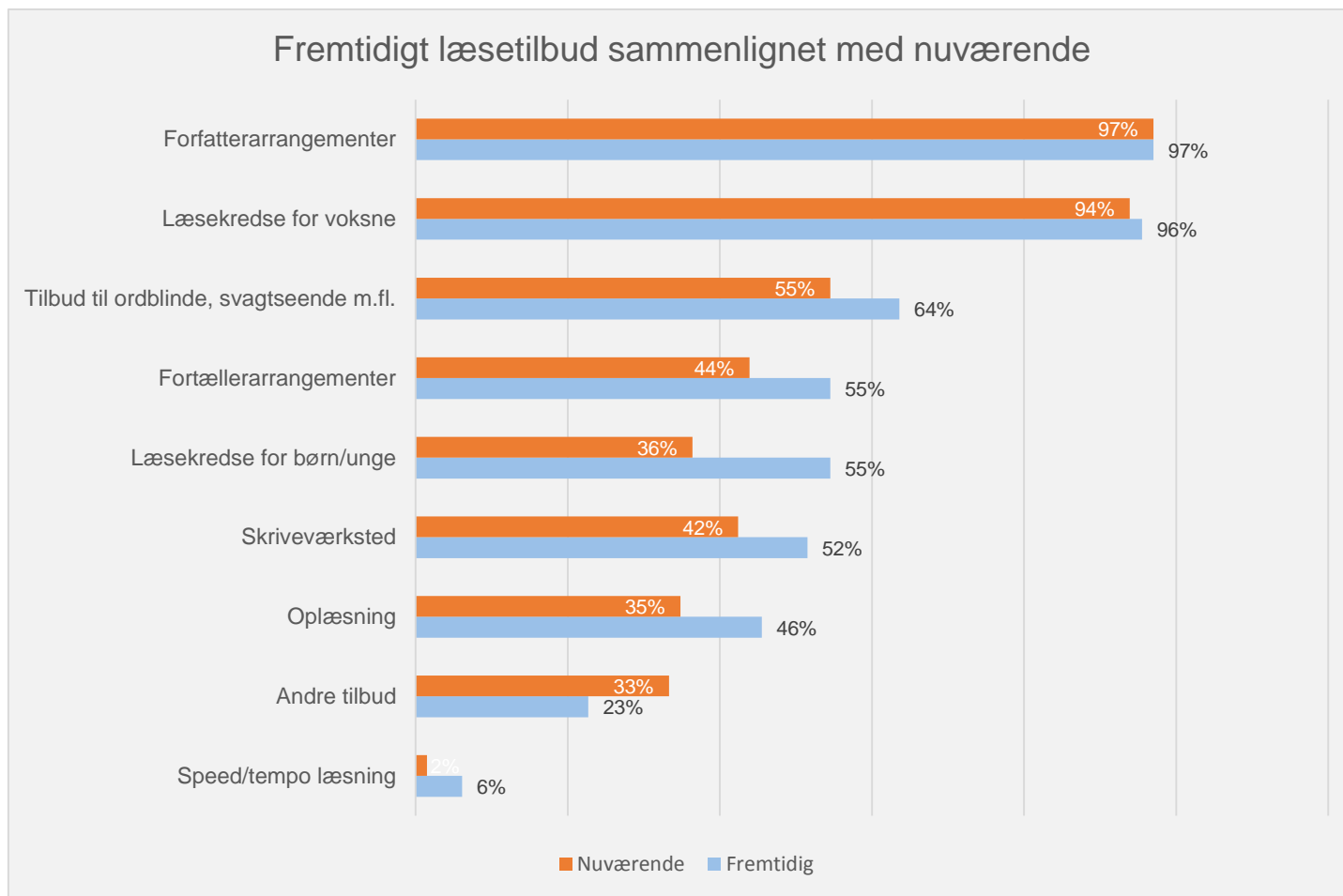
Andre tilbud i fremtiden (frie kommentarer)

- Øget samarbejde med skolerne: forløb om digital dannelse, informationssøgning, brug af Ipads
- Læsekreds for psykisk syge
- Læsestimulerende aktiviteter på uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser, i bylivet, i boligsociale områder m.v.
- eksperimentere med digitale læsetilbud/læsekredste
- Digital stimulering
- Læseforeningstilbud, litteraturundervisning ift. lærere og pædagoger, nye projekter/eksperimenter
- vi følger den nationale læsekampagne for at se, om vi kan bruge nogle af resultaterne

Andre tilbud i fremtiden (frie kommentarer)

- Bogvogterkurser i børnehaver, biblioteksorientering, bogcafe - gode læseoplevelser !
- Biblioteksorientering, samarbejde med PPR, læsekompetencecenter udvidet samarbejde med børnehaver
- Booktalks, Fortællerværksted
- Litteraturcaféer
- Bogcaféer, inspirationspjecer, udstillinger
- øget samarbejde med andre lokale institutioner/ organisationer der arbejder med læseudfordrede.
- samarbejde med folkeskolerne om læsefremmende aktiviteter
- Forfatterskole

Fremtidige tilbud sammenlignet med udgangspunkt

7. Overvejelser om best practice

Best practice identifikation vanskelig

1. Endnu ingen billeder af resultater og effekter
2. Nogle biblioteker meget aktive på digitale medier og læring – eller dele heraf – og ikke på andre
3. Size matters: Tilbudskatalog og formaliseringsgrad hænger meget sammen med bibliotekernes størrelse og ikke nødvendigvis med kvalitet og relevans
4. Praksisundersøgelse viser stor bredde i tilbudsvifte og høj grad af responsivitet og efterspørgselsorientering de fleste steder
5. Hvad er godt og hvad er skidt?

Alternativ best practice som 'model': Det gode bibliotek....:

- Tager udgangspunkt i egen størrelse, kontekst og rammer
- Tilpasser digitale og læsefremmende tilbud til efterspørgsel fra brugere
- Afprøver tilbud og formidling som rammer behov (se dette idékatalog)
- Har bred forståelse af "it" og "læsning"
- Kommunikerer eksisterende tilbud og kompetencer

8. Opsamling og afsæt for næste skridt?

Konklusion

1. Størrelse vigtig for formaliseringsgrad, undervisningsform og holdstørrelser
2. Stor bredde i tilbud og høj grad af efterspørgselsstyring
3. Bredde i "it-udvikling", "it problemer" samt "læsning" (også ord og billeder)
4. Tilbud og formidlingsformer fra undersøgelsen kan udbredes. Også selvom bibliotekscheferne mener at kende til hinandens tilbud ;-)
5. Chefernes forventede tilbudsudvikling handler især om:
 - Digitalt: + tablet, smartphone, e-reader og e-, - slægt og billed
 - Læsning: flere læsetilbud! → især læsekreds b&u, fortællerarrangementer, oplæsning og skriveværksted
6. Udbudsudvikling kan generere efterspørgsel!
7. Projektrelevans: Digitale tilbud vurderes at have indflydelse på læsning